

Educació, cosa de tots

EDUCACIÓ I GOVERN LOCAL

D' aquí a ben poc es celebraran les eleccions locals i autonòmiques. A hores d' ara tots els partits polítics tenen el seu programa electoral enllestit, en el qual les propostes educatives hi són ben presents. I no és estrany. De cada vegada més, tots prenem consciència de la importància de l' educació en tots els àmbits de la vida i en totes les edats. Afortunadament, comença a calar el lema "educar, cosa de tots" i ningú ja no veu l' escola com a únic agent educador.

En aquest context de compartir l' educació és on l' Administració local pot jugar un paper molt important. Si entenem l' educació com a paideia, és a dir, com a educació àmplia i integral de la persona i la ciutat com a polis o espai de convivència on aquesta educació es concreta i es fa possible, l' Ajuntament pot esdevenir un element clau per articular i cohesionar tota l' acció educativa de la ciutat.

Darrerament, diversos municipis d' arreu del món han optat per aquest compromís educatiu més enllà d' una simple àrea de gestió i han elaborat -o ho estan fent- el seu Projecte Educatiu de Ciutat. La filosofia general dels PEC parteix de la base, com diu el refrany africà, que fa falta tot un poble per educar un filllet, és a dir, parteix de la corresponsabilitat i pretén definir un model de ciutat a partir d' uns valors consensuats des de la mirada educadora. Dit d' una altra manera, parteix de la idea que la ciutat és per definició transformable i que l' orientació que li donem depèn de nosaltres.

El repte no és gens fàcil i no per açò menys atractiu. Bastants municipis ja han fet la primera passa i han dissenyat la filosofia i les línies generals del PEC. Ara caldrà assegurar-ne d' altres:

- traduir els grans trets generals de la filosofia de la ciutat educadora en accions quotidianes, passar del discurs teòric i abstracte a estratègies concretes que impliquin canvis en el nostre quefer diari i en les relacions ciutadanes.

- assegurar la complicitat de tots els agents socials i institucionals vinculats amb l' educació, però també de la ciutadania en general, (i en especial de l' àmbit econòmic i productiu i de l' àmbit de la salut). Els PEC han de ser projectes de tothom, que tots sapiguem què volen dir i a què ens compromet, des dels polítics fins a l' amo d' un bar o qualsevol vesí. (Malament si el PEC només és cosa de mestres!)

- establir unes línies clares de prioritat i una bona planificació a curt i a llarg termini en l' execució de les propostes. Els PEC han d' anar acompanyats d' un pressupost que els faci possible i perdurables al marge dels canvis polítics que succeeixin en el govern municipal. (Sobretot s' ha d' evitar que els PEC es quedin en açò, en projectes!)

Però pensam que la posada en marxa d' un projecte educatiu de ciutat implica també un canvi en les relacions entre l' escola i la ciutat i ens obliga a un major compromís mutu. Des del moment que un municipi opta per aquesta via, d' alguna manera fa que l' èxit escolar de l' alumnat no es plantegi ja com a un objectiu de cada centre, sinó com a un repte de la ciutat. Per açò, aquesta haurà d' oferir i posar a l' abast dels centres els recursos educatius de què disposi i que ajudin i completin la tasca formativa de l' escola. Els programes ciutat-escola poden ser una oportunitat d' enriquir la visió familiar i escolar, superar la fragmentació de les àrees curriculars i facilitar la connexió entre l' escola i l' entorn. En aquest punt, però, s' ha d' anar especialment alerta i evitar el perill de convertir-los en "activitats complementàries" deslligades de la planificació educativa de les escoles. És important fer un seguiment qualitatiu de l' oferta d' activitats que es facin i de com s' empra aquesta oferta dins els centres. La comunitat educativa no ha d' acabar convertint-se en un simple usuari de "serveis educatius" de l' ajuntament, un client que "adquireix" activitats, sinó que ha de ser part activa en la planificació i avaluació de la ciutat educadora que volem. S' ha d' impulsar el treball en xarxa entre els diferents serveis municipals i els centres escolars amb una coordinació àgil i eficient i una prioritització clara de les tasques de prevenció.

L' escola, per la seva part, ha de reflexionar i reforçar el seu paper de formació de futurs ciutadans i ciutadanes. El coneixement de les institucions democràtiques i del seu funcionament ha de ser

present en els programes escolars. Cal fer entendre a l' alumnat que allò que és públic és assumpte de tothom i que fer ciutat implica necessàriament mirar-ho des d' aquesta perspectiva. Volem que els nostres infants i joves entenguin que, més enllà de les limitacions i , a vegades, malencerts, de les institucions i partits, l' esfera pública és el lloc on decidim el rumb que volem donar a les relacions amb els altres. I que no s' hi val dir que no volem jugar les regles del joc, perquè aquestes regles, les relacions que establím amb els altres, també ens conformen com a persones: ens "feim" necessàriament amb els altres. Només si construím aquesta perspectiva de ciutat des del nosaltres, desterrarem el sentiment d' impotència o el desinterès de molts joves davant el fet social.

Però sobretot, hem de viure dins els propis centres les virtuts cíviques que fan possible aquesta idea de societat com a construcció col·lectiva. ¿Quin sentit tindria animar el nostre alumnat a participar en els Consells Infants i Juvenils dels nostres municipis si dins la nostra pròpia comunitat escolar la participació no és una pràctica habitual?

La confrontació d' opinions, la discrepància raonada, el respecte a la diferència i la capacitat de treball en equip suposen un procés d' aprenentatge i de maduració essencial per a l' alumnat i són la base per a la seva futura vida ciutadana. L' escola, després de la família, és el primer escenari de convivència col·lectiva on aquests valors s' han d' aprendre i practicar.

Es diu que el repte actual de l' educació és formar ciutadans capaços d' afrontar els canvis tot mantenint la cohesió social i comunitària i que açò es pot fer millor des de la proximitat. Si és així, la conseqüència lògica és apostar perquè els municipis tinguin més competències educatives i capacitat d' intervenció en els aspectes de política educativa que es facin al seu territori. De moment, la posada en marxa dels Projectes Educatius de Ciutat ja és una mostra del lideratge educatiu que poden assumir els ajuntaments.

(Diari Menorca, 17 de maig de 2003. Última hora, 21 de maig de 2003)

DM-17/05/2003